

Vem lever i Arktis?

Ämnen: Bi, Ke, Ge, Sv, BI

Mängder av levande varelser, inklusive människor, är beroende av havet för sin överlevnad. Följ djur och människor i Arktis, förstå ekosystem och näringskedjor och få kunskap om klimatförändringar och andra förändringar i Arktis.

Målet med övningen är att eleverna tillägnar sig kunskap om och förståelse för ekosystem i Arktis och hur klimatförändringarna och andra förändringar påverkar livet för människor och djur i området. Eleverna utvecklar i övningen sina förmågor att söka information, granska, kommunicera och ta ställning i aktuella frågor.

Material: Introduktionsfilm med äventyrarna Glenn och Sören, som rodde till Svalbard sommaren 2017, utbildningsfilm om att leva i Arktis, Glenn och Sörens blogg, artiklar på Internet, faktablad, Energifallets ordlista.

Genomförande

Titta på filmen med äventyrarna Glenn och Sören som har genomfört en klimatexpedition och rott runt Svalbard med båten Albedo. Resonera kring filmen.

Visa bilder och kartor över Arktis. Visa bilder över förändringen av isens utbredning.

Frågeställningar

1. Vilka länder hör till Arktis?
2. Vilka länder gränsar till Norra Ishavet?
3. Vad innebär det att leva norr om polcirkeln?

Vad vill vi veta om Arktis?

Låt eleverna fundera enskilt och sedan i par eller små grupper. Samla alla förslag och klustra. Elevernas frågeställningar utgör sedan grunden för arbetet tillsammans med kompletterande frågeställningar.

Komplettera gärna med frågeställningar som:

1. Vilka djur lever i Arktisområdet?
2. Hur och var lever människorna som bor i Arktis?
3. Vad kan förändringen i isens utbredning leda till?
4. Vilka hot finns mot Arktis?

Djur i Arktis

Leta efter fakta och lär er mer organismer och djur som bor på land och i vattnet. Låt eleverna välja ett djur att fördjupa sig i. Se till att djur och organismer högt och lågt i olika näringskedjor blir representerade.

Identifiera några olika ekosystem i Arktis. Gör en stor bild där olika nivåer i havet och olika landtyper finns. Gör näringskedjor och se hur olika organismer och djur är kopplade till varandra. Låt eleverna sätta in bilder av sina organismer/djur på rätt trofisk nivå (gärna med dubbelhäftande tejp eller häftmassa så att det går att ta bort eller flytta. Låt eleverna berätta om sitt djur och hur det samspelar med andra djur och organismer.

Rita tillsammans in pilar i olika näringskedjor och för resonemang om dessa.

- Vad händer om individerna i en art ökar eller minskar? Vilka påverkar det?
- I vilka näringskedjor ingår människan?
- Vilka näringskedjor påverkar människor?

Jobba vidare med: Hot mot Arktis

Jobba tillsammans med frågeställningar kring hot i Arktis. Vilka av elevernas djur påverkas av de olika hoten? Låt gärna eleverna göra fördjupningsarbeten kring aktuella hot kring deras djur/organism.

Förslag på frågeställningar:

- När klimatet förändras minskar isens utbredning och det blir varmare. Hur påverkar det djur människor växter och andra organismer?
- Vilka djur gynnas och vilka missgynnas?
- När koldioxidhalten höjs i luften tar havet upp mer koldioxid och blir surare (lägre pH). Vilka organismer och djur påverkar det?
- När isens utbredning minskar finns nya möjligheter till fiske. Hur påverkar bottentrålning djur, växtlighet och organismer i området?
- Det finns företag som planerar att ta upp olja och gas ur haven kring Arktis. Hur kan det påverka djur och människor i området?
- Vilka av de 17 globala målen för hållbar utveckling påverkas av förändringarna i Arktis?

Gör bilder över hot mot Arktis. Lyft in ett hot i taget i er bild och resonera om hur det påverkar olika organismer, djur och människor.

Avsluta med att resonera kring hur dessa hot kan minska. Vem kan göra vad?

Försök att inge en känsla av hopp hos eleverna men låt deras eventuella oro komma till tals.

Tips för redovisning! Gör en dramatisering med de olika organismerna, djuren, människorna och hoten mot dem.

Gör en populationslek

Gå ut och lek [älgleken](#). Leken handlar om population och faktorer som påverkar antalet individer i ett område. Låt eleverna göra om leken så att den passar något djur på land och något djur i havet i Arktis. Lägg in några förändringar i leken efter en stund och se vad som händer.

Förslag på dokumentation och redovisning

Låt eleverna skriva och rita, gärna som en serie, där de berättar i jagform om livet som det djur de är och hur livet ser ut under ett år.

Skriv ett brev från det egna djuret för att berätta om vad som sker i Arktis. Låt gärna eleverna svara på varandras brev i olika roller som fiskare, politiker, oljeföretag.

Skicka brev till Arktiska rådet och/eller andra politiker.

Mer information

> [Faktablad: Klimatförändringar](#)

> [Faktablad: Hot mot Arktis](#)

> [Pandaplanet: Iskalla Arktis](#)

> [Ung fakta: Världshaven](#)

> [WWF: Arktis](#)

> [WWF: Fångstredskap och fiskemetoder](#)

Övningen är framtagen av Lisen Vogt, pedagog Science Center 2047, Borlänge.

Call to action - sidebar:

[Skolmaterial om Arktis](#)

Promos i sidebar:

[Skolmaterial om Arktis](#)